

FÆLLES MÅL 2014 · KAPITEL 11

Kapitlet relaterer sig til færdigheds- og vidensmål efter 9. klasse:

Samfundsfag

Ved at arbejde med forskellige nationale og internationale love, der relaterer sig til menneskers rettigheder og retssikkerhed i et demokrati, såsom ytringsfrihed eller beskyttelse mod racisme og forskelsbehandling, kan der undervises om demokrati og gennem demokrati, så elevernes kendskab til egne og andres rettigheder styrkes. I arbejdet kan man kigge på den historiske baggrund for lovgivningen og på dens udvikling over tid. Som eksemplificering kan bruges historiske og nutidige sager.

Der kan også arbejdes med menneskerettigheder i et historisk perspektiv ved at undersøge konteksten for vedtagelsen af FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder, som er tæt knyttet til afslutningen på 2. Verdenskrig og Holocaust. Dette kan lede til en mere generel diskussion af menneskerettighedernes universelle karakter og af nationale samt internationale organers arbejde for at fremme menneskerettighederne i hele verden.

Ved at arbejde med kapitlets temaer kan følgende mål med fordel understøttes:

Demokrati

- Eleven kan diskutere demokratiopfattelser og egne muligheder for deltagelse i demokratiet

Det politiske system, retsstat og rettigheder

- Eleven kan diskutere sammenhænge mellem demokrati og retsstat (fx rettigheder og pligter for borgere i Danmark, borgernes retssikkerhed i et demokrati og menneskerettigheder)
- Eleven har viden om demokrati og retsstat fx grundloven

International politik

- Eleven kan diskutere internationale organisationers rolle for konflikt og samarbejde i verden

Social differentiering

- Eleven kan beskrive sociale uligheder i Danmark og i verden med begreber og data

Anbefalinger til undervisningen

Elementer i undervisningen

- Arbejd med *identifikation* og med øvelser, hvor eleverne trænes i at sætte sig i andres sted.
- Inddrag cases og sammenflet små *personlige historier* med den store historie. Brug fx øjenvidneberetninger.
- Inddrag *begreber, lovparagraffer, undersøgelser, statistik* og perspektiveringer til større historiske eller samfundsmæssige udviklinger.

Begrebsafklaring og sprogbrug

- *Definer* de udtryk og begreber, som I tager fat på. Eleverne har ikke nødvendigvis en klar forståelse af ord som racisme eller fordomme, selvom de selv bruger begreberne.
- Arbejd kritisk med *sprogbrug* og styrk elevernes bevidsthed om, at *ord er magt* og kan såre.

Niveau og sværhedsgrad

- Undgå enkle svar på komplekse sammenhænge. Inddrag hellere eleverne i de svære og *komplerede spørgsmål*, der knytter sig til emnet.
- Giv eleverne redskaber til at diskutere og analysere med *faglig argumentation*.
- Varier de *niveauer*, I arbejder på. Skift fx mellem et lokalt, regionalt, nationalt og globalt perspektiv.

Materiale og metode

- Inddrag *kildekritiske metoder* i undervisningen, og styrk elevernes blik for at aflæse forskellige argumentationer i tekster og andet materiale.
- Vær kritisk over for det materiale, I bruger, og undlad så vidt muligt at bruge *chokerende billeder* for at engagere eleverne. Inddrager I *propaganda-materiale* eller andet 'farvet' materiale i undervisningen, bør det gøres med omtanke og bevidsthed om, hvilket formål det tjener. Understreg for eleverne at det er propaganda, I har med at gøre.

Læringsmiljø

- Vær bevidst om, hvilke *normer* du og dine elever taler ud fra. Gør det til en vane i undervisningen at reflektere over egne normer og ståsteder.
- Skab et positivt indlæringsmiljø, baseret på en *aktiv pædagogik* og en elevorienteret tilgang. Skab vide rammer for, hvad der er 'normalt' at gøre, mene, se ud osv.
- Arbejd med øvelserne ud fra en *dialogbaseret tilgang* til undervisning således, at elevernes tanker og forskellige udgangspunkter høres og bliver til en ressource i undervisningen.

- Ytrer eleverne intolerante holdninger undervejs i et undervisningsforløb, anbefales det, at man behandler ytringerne på en måde, så eleven føler sig hørt, men så det samtidig markeres, at der er (gerne i fællesskab definerede) grænser for, hvordan man i klassen taler om og behandler andre mennesker eller grupper.

Øvelseskatalog

ØVELSER · 173

1. Hvem er jeg? · 173
2. Et menneske – en stjerne · 174
3. En del af min identitet · 175
4. Kasser og ord · 176
5. Bekend DINE fordomme · 177
6. Dem man ikke kender... · 178
7. Helte og skurke · 179
8. "Mine børn ved ikke, de er romaer" · 180
9. En rigtig mand? · 181
10. Det bliver bedre · 182
11. Fordomme på festival · 183
12. Fællesskab og inklusion · 184
13. Med- eller modborgere? · 186
14. Medborger vs. statsborger · 188
15. Fanget! · 189
16. Fragt af flygtninge – en moralsk pligt? · 191
17. Protokollerne · 192
18. Afslør teoriene! · 194
19. Lav en benægterhistorie · 195
20. Den anden side af historien · 196
21. Ord der gør ondt · 197
22. Sociale medier og intolerance · 198
23. Løbesedlen · 200
24. Hadsk rapmusik · 201
25. Antisemitisk standup · 203
26. Hvilke menneskerettigheder hvornår? · 205
27. P-sagen – et eksempel på diskrimination? · 206
28. I en klasse for sig · 208
29. Vinter-OL 2014: To Russia with love · 212
30. Foreningen Nekkab · 214
31. Spis en banan – sig nej til racisme · 216
32. Holocaust-benægtelse – en konspirationsteori · 217
33. Registrering af borgeres tilhørsforhold? · 219
34. Nürnberglovene · 220
35. Apartheid · 222

ORDLISTE · 224